

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
«ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ»**

ΑΡΘΡΟ 1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

1.1 Σκοπός του Π.Μ.Σ. «Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια» είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στο επιστημονικό πεδίο της Παγκόσμιας Διακυβέρνησης και Ασφάλειας.

1.2 Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια» (Global Governance and Security), μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, στις εξής ειδικεύσεις:

1. Διεθνής και Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση (International and European Governance)

2. Διεθνής Ασφάλεια (International Security)

1.3 Οι τίτλοι απονέμονται από το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

1.4 Μαθησιακά αποτελέσματα, προσόντα που αποκτώνται από την επιτυχή παρακολούθηση του Π.Μ.Σ.

- Η απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων στο αντικείμενο των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών καθώς και των «Σπουδών Ασφάλειας»
- Η εξοικείωση με τη χρήση των μεθοδολογικών εργαλείων που επιτρέπει την αποτελεσματικότερη οργάνωση και εμβάθυνση των γνώσεών τους στα παραπάνω επιστημονικά αντικείμενα
- Η ανάπτυξη των αναλυτικών τους δεξιοτήτων ώστε να πραγματοποιούν με μεθοδολογικά συγκροτημένο τρόπο αποτελεσματικές προφορικές παρουσιάσεις
- Η ενίσχυση της δυνατότητας ακαδημαϊκής και κυρίως επαγγελματικής εξέλιξης σε συναφείς με το μεταπτυχιακό πρόγραμμα δημόσιους ή/και ιδιωτικούς φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό

ΑΡΘΡΟ 2. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΠΜΣ

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το νόμο 4957/2022 είναι:

2.1 Σε επίπεδο Ιδρύματος αρμόδια όργανα είναι η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος.

2.2 Σε επίπεδο Τμήματος αρμόδια όργανα είναι:

2.2.1 Η **Συνέλευση** του Τμήματος. Αρμοδιότητες της Συνέλευσης είναι να:

α) εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών την αναγκαιότητα ίδρυσης/τροποποίησης Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,

β) ορίζει τον/ην Διευθυντή/τρια και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής κάθε Π.Μ.Σ. της Σχολής/του Τμήματος,

γ) εισηγείται εκπροσώπους για τον ορισμό των Επιτροπών Προγραμμάτων Σπουδών των ΔΠΜΣ στα οποία συμμετέχει το Τμήμα,

δ) συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

ε) αναθέτει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και δύναται να αναθέτει επικουρικό διδακτικό έργο σε Π.Μ.Σ. στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος ή της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ.

στ) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,

ζ) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και απονέμει το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών,

η) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.),

θ) αναθέτει σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες τη διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού έργου σε προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος,

ι) ασκεί κάθε άλλη νόμιμη αρμοδιότητα.

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος οι αρμοδιότητες των περ. δ) και στ) δύναται να μεταβιβάζονται στη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

2.2.2 Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)

Η Σ.Ε. αποτελείται από τον/την Διευθυντή/ντρια του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος και ομότιμους καθηγητές/τριες, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),

β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,

δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,

ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου,

στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,

ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

η) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

2.2.3 Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) προεδρεύει της Σ.Ε., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση της Σχολής/του Τμήματος,

γ) εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,

δ) είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος/η του προγράμματος και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,

ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,

στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του

Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ., καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

2.3 Γραμματειακή υποστήριξη Π.Μ.Σ.

α) Η Γραμματεία του Τμήματος είναι αρμόδια για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ.

β) Ο/Η Γραμματέας του Τμήματος ορίζει υπάλληλο ή υπαλλήλους – ανάλογα με τον αριθμό των Π.Μ.Σ. και τον φόρτο εργασίας – ως αρμόδιο/ους για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Σχολής/του Τμήματος.

γ) Σε περίπτωση που το Π.Μ.Σ. έχει ιδίους πόρους μπορεί να προσλαμβάνει, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξωτερικούς συνεργάτες για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη, οι οποίοι και πάλι βρίσκονται υπό την επιστασία της Γραμματείας της Σχολής/του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

3.1 Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι του Α' κύκλου σπουδών των Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, από το ΔΟΑΤΑΠ, καθώς και πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικείμενου.

3.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε ορίζεται σε είκοσι (20) ανά ειδικευση και σε σαράντα (40) συνολικά. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας.

3.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτό ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

3.4 Οι υπότροφοι του ΙΚΥ, οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για μεταπτυχιακές σπουδές στο ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ., εισάγονται χωρίς εξετάσεις, εφόσον πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις εισαγωγής στο ΠΜΣ.

ΑΡΘΡΟ 4. ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

4.1 Η επιλογή των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών ΕΚΠΑ και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

4.2 Κατά το εαρινό εξάμηνο, με απόφαση με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Ε.Κ.Π.Α, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

4.3 Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων, η οποία αποτελείται τουλάχιστον από τρία μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

4.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

- Αίτηση συμμετοχής
- Βιογραφικό σημείωμα
- Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας
- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών
- Υπεύθυνη Δήλωση (για τους μη πτυχιούχους) στην οποία θα αναφέρεται α) ο μέσος όρος βαθμολογίας, μέχρι τη στιγμή κατάθεσης της αίτησης β) ότι δεν θα οφείλουν για εξέταση, την περίοδο του Σεπτεμβρίου, περισσότερα από δύο μαθήματα για την απόκτηση του πτυχίου τους, και γ) ότι θα προσκομίσουν αντίγραφο του πτυχίου τους το αργότερο κατά την εγγραφή τους.
- Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων (με ελάχιστο βαθμό «Λίαν Καλώς», δηλ. 6,5 με άριστα το 10). Σε περίπτωση κατοχής τίτλου αναγνωρισμένου μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών ισχύει ο βαθμός αυτού του διπλώματος.
- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας επιπέδου Γ1. Σε περίπτωση απόκτησης πτυχίου στο εξωτερικό με γλώσσα διδασκαλίας την αγγλική, οι υποψήφιοι απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής άλλου πιστοποιητικού γνώσης αγγλικής γλώσσας. Πιστοποιητικά άλλων ξένων γλωσσών συνεκτιμώνται.
- Συστατικές επιστολές Τουλάχιστον η μία να υπογράφεται από μέλος ΔΕΠ του Τμήματος από το οποίο προέρχεται ο υποψήφιος (πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα) ενώ η δεύτερη να υπογράφεται από άτομο το οποίο θα μπορεί να εκφράσει τεκμηριωμένη γνώμη για τις επιστημονικές ή/και επαγγελματικές ικανότητές του
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, εάν υπάρχουν
- Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν
- Πιστοποιητικό ελληνομάθειας ή επαρκής, διαπιστωμένη από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων του ΠΜΣ, γνώση της ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς υποψήφιους.
- «Δήλωση Σκοπού» όσον αφορά στο ενδιαφέρον φοίτησης στο συγκεκριμένο πρόγραμμα του/της υποψηφίου/ας
- Φωτογραφία σε διαστάσεις διαβατηρίου
  - Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής

4.5 Για τους/ις φοιτητές/τριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα. Προκειμένου να αναγνωρισθεί ένας τίτλος σπουδών πρέπει:

- το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους να συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων, που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.,
- ο/η φοιτητής/τρια να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

4.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων πραγματοποιείται σε δύο στάδια και με βάση συγκεκριμένα κριτήρια. Στο πρώτο στάδιο αξιολογείται ο φάκελος κάθε υποψηφίου/ας από Επιτροπή που ορίζει η Συνέλευση και επί τη βάση των παρακάτω κριτηρίων:

- Βαθμός πτυχίου
- Βαθμός σε προπτυχιακά μαθήματα συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το Π.Μ.Σ.
- Βαθμός της πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας (εάν υπάρχει)
- Συνάφεια του πτυχίου ΑΕΙ και των γνώσεων του υποψηφίου με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ

- Πιστοποιημένη γνώση αγγλικής γλώσσας
- Γνώση άλλων ξένων γλωσσών
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε συνέδρια
- Συστατικές επιστολές
- Σχετική ερευνητική ή επαγγελματική δραστηριότητα
- Κατοχή μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος

Σε δεύτερο στάδιο πραγματοποιείται προφορική συνέντευξη των υποψηφίων, από την ορισθείσα από την Συνέλευση Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων, η επίδοση της οποίας αποτελεί το 50% της συνολικής βαθμολογίας.

Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες/ουσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας (με μαθηματική στρογγυλοποίηση στην ακέραιη μονάδα της κλίμακας 100), εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ουσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα.

ΑΡΘΡΟ 5. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

5.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

6.2 Υπάρχει δυνατότητα μερικής φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή και έγκριση από τη Συνέλευση.

Δικαίωμα υποβολής αίτησης για μερική φοίτηση έχουν:

- α) οι φοιτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον είκοσι (20) ώρες την εβδομάδα,
- β) οι φοιτητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες,
- γ) οι φοιτητές που είναι παράλληλα αθλητές και κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ανήκουν σε αθλητικά σωματεία εγγεγραμμένα στο ηλεκτρονικό μητρώο αθλητικών σωματείων του άρθρου 142 του ν. 4714/2020 (Α' 148), που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (Γ.Γ.Α.) υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - γα) για όσα έτη καταλαμβάνουν διάκριση 1ης έως και 8ης θέσης σε πανελλήνια πρωταθλήματα ατομικών αθλημάτων με συμμετοχή τουλάχιστον δώδεκα (12) αθλητών και οκτώ (8) σωματείων ή αγωνίζονται σε ομάδες των δύο (2) ανώτερων κατηγοριών σε ομαδικά αθλήματα ή συμμετέχουν ως μέλη εθνικών ομάδων σε πανευρωπαϊκά πρωταθλήματα, παγκόσμια πρωταθλήματα ή άλλες διεθνείς διοργανώσεις υπό την Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, ή
  - γβ) συμμετέχουν έστω άπαξ, κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο πρόγραμμα σπουδών για το οποίο αιτούνται την υπαγωγή τους σε καθεστώς μερικής φοίτησης, σε ολυμπιακούς, παραολυμπιακούς αγώνες και ολυμπιακούς αγώνες κωφών. Οι φοιτητές της παρούσας υποπερίπτωσης δύνανται να εγγράφονται ως φοιτητές μερικής φοίτησης, μετά από αίτησή τους που εγκρίνεται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η διάρκεια της μερικής φοίτησης δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της διάρκειας της κανονικής φοίτησης, δηλαδή 6 εξάμηνα. Στους φοιτητές μερικής φοίτησης δίνεται η δυνατότητα παράτασης για άλλα δύο εξάμηνα

5.3 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης για την ολοκλήρωση της συγγραφής της διπλωματικής

εργασίας, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του/της φοιτητή/τριας και έγκριση από τη Συνέλευση. Η παράταση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα εξάμηνο.

5.4 Οι φοιτητές/τριες που δεν έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Συνέλευση του Τμήματος, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής /τρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/της ενεργού φοιτητή/τριας. Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

6.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

6.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά ενενήντα (90) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως και, κατά περίπτωση, περιλαμβάνουν σεμινάρια ή/και πρακτικές ασκήσεις.

6.3 Η γλώσσα διδασκαλίας και συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική ή η αγγλική.

6.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται στην παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, την πραγματοποίηση ακαδημαϊκής έρευνας και την συγγραφή επιστημονικών εργασιών καθώς και την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

6.5 Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο 3^ο εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με τριάντα (30) ECTS.

6.6 Υπάρχει η δυνατότητα πρακτικής άσκησης σε φορείς με συναφές αντικείμενο με το ΠΜΣ, προς απόκτηση της απαιτούμενης πρακτικής εμπειρίας, υπό την επίβλεψη/συνεργασία του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ. Η πρακτική άσκηση είναι προαιρετική, έχει διάρκεια 3 μήνες και πιστώνεται με 12 ECTS. Σχετική αναφορά θα υπάρχει στο παράρτημα Διπλώματος.

6.7 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης ή εξ αποστάσεως, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και όσα ορίζονται στο άρθρο 7 του παρόντος κανονισμού.

Πριν από την έναρξη των μαθημάτων, προσφέρεται εισαγωγικό σεμινάριο με τίτλο: «Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας», το οποίο περιλαμβάνει 10 τρίωρες συναντήσεις με στόχο την καλύτερη προετοιμασία των φοιτητών για την παρακολούθηση των μαθημάτων και πιστώνεται με 5 ECTS. Σχετική αναφορά θα υπάρχει στο παράρτημα Διπλώματος.

Τα μαθήματα οργανώνονται σε εξάμηνα, πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση και διεξάγονται στην ελληνική γλώσσα. Με τη σύμφωνη γνώμη του διδάσκοντα και απόφαση της ΣΕ ένα μάθημα μπορεί να διδάσκεται στην αγγλική γλώσσα.

6.8. Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

Ειδίκευση: Διεθνής και Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση		
A' εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδακτ. Ώρες εβδομαδιαίως	ECTS
Διεθνείς Θεσμοί και ασφάλεια	3	7,5
Διεθνής Θεωρία και Παγκόσμια Διακυβέρνηση	3	7,5
Μαθήματα Επιλογής (Επιλογή 2 μαθημάτων)		
Εννομη τάξη της ΕΕ	3	7,5
Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση	3	7,5
Παγκόσμια Οικονομική Διακυβέρνηση	3	7,5
Σύνολο	12	30
B' εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικής επιλογής (Επιλογή όλων ή 3 μαθημάτων)	Διδακτ. Ώρες εβδομαδιαίως	ECTS
Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Οικονομική Ολοκλήρωση	3	7,5
Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Εγχώρια Πολιτική	3	7,5
Θεωρία και Διακυβέρνηση Ομοσπονδιακών συστημάτων	3	7,5
Παγκοσμιοποίηση, Μορφές Ηγεμονία και Πολιτικές Στρατηγικές	3	7,5
Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (Επιλογή 1, σε περίπτωση που επιλεγούν 3 από την παραπάνω)		
Πολιτιστική Διακυβέρνηση και Ασφάλεια	3	7,5
Μετανάστευση: Ζητήματα Διακυβέρνησης και Ασφάλειας	3	7,5
Ανατολική Μεσόγειος και Μέση Ανατολή	3	7,5
Κλιματική Κρίση και Ασφάλεια	3	7,5
Γεωπολιτική της Ενέργειας	3	7,5
Οικονομικές Κρίσεις και Διεθνές Σύστημα	3	7,5
Επιλογή 1 μαθήματος από τα προσφερόμενα μαθήματα επιλογής ή 1 μαθήματος από τα ΠΜΣ του ΕΚΠΑ με αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες.	3	7,5
Σύνολο	12	30
Γ' εξάμηνο		
	Διδακτ. Ώρες εβδομαδιαίως	ECTS
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας		30
Σύνολο		30

Ειδίκευση: Διεθνής Ασφάλεια		
Α΄ εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικά	Διδακτ. ώρες εβδομαδιαίω	ECTS
Διεθνείς Θεσμοί και ασφάλεια	3	7,5
Διεθνής Θεωρία και Παγκόσμια Διακυβέρνηση	3	7,5
Μαθήματα Επιλογής (Επιλογή 2 μαθημάτων)		
Ασφάλεια: Σύγχρονες Προσεγγίσεις και Διερευνήσεις	3	7,5
Ευρωπαϊκή Ασφάλεια	3	7,5
Νέες Απειλές και Προκλήσεις Ασφάλειας/ Τεχνολογία και Ασφάλεια	3	7,5
Σύνολο	12	30
Β΄ εξάμηνο		
Μαθήματα Υποχρεωτικής επιλογής (Επιλογή όλων ή 3 μαθημάτων)	Διδακτ. ώρες εβδομαδιαίω ς	ECTS
Ανατολική Μεσόγειος και Μέση Ανατολή	3	7,5
Γεωπολιτική της Ενέργειας	3	7,5
Κλιματική Κρίση και Ασφάλεια	3	7,5
Οικονομικές Κρίσεις και Διεθνές Σύστημα	3	7,5
Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής		
(Επιλογή 1, σε περίπτωση που επιλεγούν 3 από την παραπάνω		
Πολιτιστική Διακυβέρνηση και ασφάλεια	3	7,5
Μετανάστευση: Ζητήματα Διακυβέρνησης και Ασφάλειας	3	7,5
Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Οικονομική Ολοκλήρωση	3	7,5
Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Εγχώρια Πολιτική	3	7,5
Θεωρία και Διακυβέρνηση Ομοσπονδιακών συστημάτων	3	7,5
Παγκοσμιοποίηση, Μορφές Ηγεμονία και Πολιτικές Στρατηγικές	3	7,5
Επιλογή 1 μαθήματος από τα προσφερόμενα μαθήματα επιλογής ή 1 μαθήματος από τα ΠΜΣ του ΕΚΠΑ με αντίστοιχες πιστωτικές μονάδες.	3	7,5
Σύνολο	12	30
Γ΄ εξάμηνο		
	Διδακτ. Ώρες εβδομαδιαίω	ECTS
Εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας		30
Σύνολο		30

B. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

Διεθνείς Θεσμοί και Ασφάλεια

Το μάθημα επιχειρεί μια διεπιστημονική προσέγγιση στους διεθνείς θεσμούς στο πεδίο της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Η βασική υπόθεση εργασίας περιλαμβάνει (α) το θεωρητικό μέρος που συνδυάζει την εξελικτική πορεία του διεθνούς δικαίου (γενική εισαγωγή στα υποκείμενα και τις πηγές, *jus ad bellum*, *jus in bellum*, διεθνής δικαιοσύνη, ανθρώπινα δικαιώματα) που αφορά στην διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, της διεθνούς οργάνωσης (με επίκεντρο τα Ηνωμένα Έθνη και το συλλογικό σύστημα ασφάλειας με έμφαση στις νέες τάσεις για συμμετοχική και δικτυωμένη πολυμερή συνεργασία) και την συμβολή τους στα διαφορετικά στάδια του κύκλου της ειρήνης τόσο σε στρατηγικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο και, (β) το εμπειρικό μέρος όπου θα εξεταστούν συγκεκριμένες κρίσεις και η διαχείρισή τους από τη διεθνή κοινότητα υπό το πρίσμα των ενοτήτων που έχουν συζητηθεί στο πρώτο μέρος.

Διεθνής Θεωρία και Παγκόσμια Διακυβέρνηση

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση των θεωρητικών ρευμάτων που πλαισιώνουν την ανάλυση των διαφορετικών εκφάνσεων της διεθνούς και ευρωπαϊκής συνεργασίας, αλληλεξάρτησης και διακυβέρνησης. Η φιλοσοφία του μαθήματος διέπεται από μια διεπιστημονική λογική και επιχειρεί την εξοικείωση των συμμετεχόντων με τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία των σημαντικότερων «επιστημονικών πειθαρχιών» που θεραπεύουν το αντικείμενο της παγκόσμιας διακυβέρνησης (διεθνείς σχέσεις, διεθνές δίκαιο, ευρωπαϊκές σπουδές, διεθνής πολιτική οικονομία).

Ευρωπαϊκή Ασφάλεια

Το μάθημα συζητά την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΚΕΠΠΑ/ ΚΠΑΑ/ Ένωση Ασφάλειας κτλ.), τις εξωτερικές σχέσεις και την εξωτερική πολιτική της Ένωσης, την εξέλιξη των διατλαντικών σχέσεων, τις σχέσεις της Ε.Ε. με το NATO και άλλους οργανισμούς ασφάλειας και την προσπάθεια της Ε.Ε. για την επίτευξη «στρατηγικής αυτονομίας». Το μάθημα συζητά ακόμη την εξελικτική διαμόρφωση των θεσμικών στρατηγικών κειμένων της Ε.Ε. από το πρώτο κείμενο «Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Ασφάλειας» (2003) μέχρι και την «Παγκόσμια Στρατηγική Ασφάλειας» (2016) καθώς και τα επόμενα βήματα συγκρότησης Υψηλής Στρατηγικής από την Ε.Ε.

Γεωπολιτική της Ενέργειας

Η γεωπολιτική της ενέργειας αναφέρεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ των ενεργειακών πόρων, της πολιτικής και των διεθνών σχέσεων. Εξετάζει πώς οι ενεργειακοί πόροι, όπως το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διαμορφώνουν τη δυναμική ισχύος μεταξύ των κρατών, επηρεάζουν τις αποφάσεις εξωτερικής πολιτικής και επηρεάζουν την παγκόσμια ασφάλεια και σταθερότητα. Ειδικότερα, το μάθημα εξετάζει την σχέση και αλληλεπίδραση μεταξύ διεθνούς πολιτικής, διεθνούς ασφάλειας και ενεργειακών ζητημάτων. Κεντρική ιδέα του μαθήματος είναι ότι ενεργειακά ζητήματα αποτελούν καταλύτη σημαντικών αλλαγών στο παγκόσμιο σύστημα και στα περιφερειακά υποσυστήματα. Σε αυτό το πλαίσιο εξετάζονται οι ενεργειακές πολιτικές των σημαντικότερων διεθνών κρατικών καθώς και ορισμένων διεθνικών δρώντων και οι συνέπειές τους για την παγκόσμια και περιφερειακή σταθερότητα. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις ενεργειακές εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο και τις δυνατότητες συνεργασίας των κρατών της περιοχής όσον αφορά στη διαχείριση των ενεργειακών αποθεμάτων της μεσογειακής λεκάνης.

Έννομη τάξη της ΕΕ

Κύρια στόχευση του μαθήματος είναι όχι μόνο η παροχή «τεχνικής» γνώσης όσον αφορά το περιεχόμενο επιμέρους ρυθμίσεων του ενωσιακού δικαίου, αλλά και η διερεύνηση των επιστημολογικών του διασυνδέσεων με όμορους επιστημονικούς κλάδους. Αυτή η μεθοδολογική στόχευση επιχειρείται συν τοις άλλοις μέσω της προσπάθειας ανάδειξης της δογματικής συνάρθρωσης των βασικών αρχών του δικαίου της Ε.Ε. μεταξύ τους αλλά και με τις δομές των εθνικών εννόμων τάξεων: Συστημικές διεισδύσεις, επικαλύψεις, αλληλεπιδράσεις του «νομικού» με το «πολιτικό» στοιχείο καθίστανται έτσι πιο διακριτές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη στοιχειοθέτηση αυτής της συνάρθρωσης με αναλυτικές αναφορές σε διαφόρους τομείς του ευρωπαϊκού συνταγματικού, αλλά και του ουσιαστικού ενωσιακού δικαίου και πιο συγκεκριμένα στο ευρωπαϊκό δίκαιο ανταγωνισμού, στο ευρωπαϊκό δίκαιο κρατικών ενισχύσεων αλλά και σε επιμέρους επίκαιρους τομείς ρύθμισης κομβικών αγορών (λ.χ. τη ρύθμιση της ενεργειακής αγοράς) με βάση το δίκαιο της Ε.Ε.

Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση

Το μάθημα εστιάζει στο θεσμικό και πολιτικό σχεδιασμό της ΕΕ και στην αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης. Προτείνει την εις βάθος ερμηνεία και κατανόηση του ευρωπαϊκού φαινομένου μέσα από την εξέταση των μοντέλων εσωτερικής και εξωτερικής διακυβέρνησης και διαμεσολάβησης στο πλαίσιο της ΕΕ και την παρουσίαση των θεωρητικών προσεγγίσεων και ερμηνειών. Διευρύνει την μελέτη και στο πεδίο της συγκριτικής ανάλυσης των πολιτικών και κομματικών συστημάτων των κρατών μελών της ΕΕ, των πολιτικών ιδεολογιών εντός της ΕΕ, ενώ παράλληλα εστιάζει και σε περιπτωσιολογικές αναλύσεις σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής.

Παγκοσμιοποίηση, Μορφές Ηγεμονίας και Πολιτικές Στρατηγικές

Το μάθημα πραγματεύεται τα ζητήματα ηγεμονίας στη διεθνή και παγκόσμια πολιτική τόσο σε εννοιολογικό-θεωρητικό όσο και σε εμπειρικό επίπεδο. Εξετάζει αναλυτικά μέσα από μια διεθνοπολιτική, (μακρο)κοινωνιολογική και φιλοσοφική προοπτική την ανάδυση μορφών ηγεμονίας στο παγκόσμιο περιβάλλον ως ένα ενιαίο πεδίο-φαινόμενο μελέτης που διαπερνά τις παραδοσιακές μονάδες ανάλυσης στη διεθνή πολιτική (άτομα, κράτη, διεθνές σύστημα). Συζητούνται διεξοδικά οι διάφορες προσεγγίσεις της ηγεμονίας, οι «παραδοσιακές» και οι «σύγχρονες» (συμβατική διεθνιστική, (μετά)μαρξιστική, μεταδομική, κριτική ρεαλιστική κτλ.) και η εξέλιξη της έννοιας της ηγεμονίας (υλική-εργαλειακή, αξιακή-ιδεολογική, κοινωνικο-πολιτισμική) κατά τον εικοστό και εικοστό πρώτο αιώνα.

Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Οικονομική Ολοκλήρωση

Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης από την σκοπιά της πολιτικής οικονομίας. Διερευνώνται οι διαφορετικές προτιμήσεις και συμφέροντα σε υπό-εθνικό, εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο και η επίδρασή τους στην διαμόρφωση των πολιτικών και των δομών διακυβέρνησης της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης. Δίνεται έμφαση στην εξέταση των πρόσφατων οικονομικών κρίσεων και αντλούνται γενικά συμπεράσματα για τα προβλήματα και τις αντιφάσεις που έχουν προκύψει, καθώς και τις προοπτικές και τα εναλλακτικά σενάρια για το μέλλον. Το μάθημα διαρθρώνεται σε τρία βασικά μέρη: Στο πρώτο μέρος παρουσιάζεται η εξέλιξη της ευρωπαϊκής ενοποίησης στο οικονομικό πεδίο από την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης έως και σήμερα. Η παρουσίαση αυτή δεν έχει μόνο περιγραφικό χαρακτήρα, αλλά περιλαμβάνει και τη διερεύνηση της δυναμικής της εξέλιξης της ευρωπαϊκής ενοποίησης, με έμφαση στην αλληλεπίδραση της με την πορεία της διεθνούς οικονομικής διακυβέρνησης και ολοκλήρωσης.

Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος εξετάζονται σε μεγαλύτερο βάθος επιμέρους πεδία ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης όπως η δημοσιονομική πολιτική, η πολιτική συνοχής, η ενιαία αγορά, η Κοινή Αγροτική Πολιτική, η Οικονομική και Νομισματική Ένωση και η

χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση. Το μάθημα εστιάζει στις πολιτικές της ΕΕ στα πεδία αυτά καθώς στις δομές και μηχανισμούς διακυβέρνησής τους. Το τρίτο μέρος του μαθήματος εστιάζει στην οικονομική κρίση της Ευρωζώνης και δευτερευόντως στη κρίση της πανδημίας. Εξετάζονται τόσο τα αίτια όσο και η διαχείριση των κρίσεων και διερευνώνται οι οικονομικές και πολιτικές συνέπειες τους στα κράτη μέλη της Ευρωζώνης, καθώς και στις μελλοντικές προοπτικές της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Μετανάστευση: Ζητήματα Διακυβέρνησης και Ασφάλειας

Το μάθημα αποσκοπεί στη συστηματική συζήτηση του σύγχρονου διεθνούς μεταναστευτικού φαινομένου, δηλαδή, στην παρουσίαση των διάφορων μορφών εκδήλωσής του, στη σύνδεση του μεταναστευτικού φαινομένου με την ασφάλεια (migration-security nexus), στη διερεύνηση των προσδιοριστικών παραγόντων της μεταναστευτικής απόφασης και των μεταναστευτικών ροών, στην ανάδειξη των επιδράσεων της μετανάστευσης τόσο για τις χώρες υποδοχής, όσο και για τις χώρες προέλευσης και, τέλος, στην παρουσίαση των βασικών διαστάσεων της μεταναστευτικής πολιτικής. Σε ό,τι αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, ειδικότερα, έμφαση δίδεται στη μορφολογία του φαινομένου, στα εθνικά πρότυπα μετανάστευσης, στις δημογραφικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές συνέπειες της μετανάστευσης, στην «ιδιότητα του πολίτη» και στη διαμόρφωση μιας κοινής πολιτικής μετανάστευσης στο επίπεδο της ΕΕ.

Νέες Απειλές και Προκλήσεις Ασφάλειας

Οι τρεις τελευταίες δεκαετίες έχουν οδηγήσει σε μία πραγματική πολιτική, στρατηγική και επιστημονική κοσμογονία στον τομέα της ασφάλειας. Κοινή συνισταμένη των αλλαγών είναι η μετάβαση από το στενό ορισμό της ασφάλειας των κρατών και της στρατιωτικής απειλής σε ένα περίπλοκο πλαίσιο με νέες απειλές, αλλά και διαφορετικά επίπεδα ασφάλειας. Αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων είναι η ανάδυση ενός νέου περιβάλλοντος ασφάλειας, το οποίο είναι βασισμένο σε έναν πολύ απαιτητικό συνδυασμό παραδοσιακών, αλλά και κυρίως νέων/ σύγχρονων απειλών και προκλήσεων. Οι ενδοκρατικές συγκρούσεις έχουν αυξηθεί σημαντικά, ενώ άλλες μορφές ένοπλων αντιπαραθέσεων (εξω-κρατικές και διακρατικές) μειώθηκαν συστηματικά. Τα παραδοσιακά μοντέλα του οργανωμένου εγκλήματος έχουν στις μέρες μας επεκταθεί και οσμωθεί με τη σύγχρονη τρομοκρατία και τις ασύμμετρες στρατηγικές εντός αποτυχημένων κρατών. Επίσης, η αύξηση στις ασύμμετρες μορφές βίας και πολέμου και η ανάδυση όλο και περισσότερων εξελιγμένων, αλλά και βίαιων μη κρατικών δρώντων έχει καταστήσει τους κινδύνους και τις απειλές ασφάλειας περισσότερο απρόβλεπτες. Το μάθημα προσφέρει στους συμμετέχοντες μία ενδελεχή ανάλυση των νέων ασύμμετρων απειλών και προκλήσεων ασφάλειας ενώ μέσω της εξέτασης συγκεκριμένων μελετών περίπτωσης συζητείται πώς η έγκαιρη αναγνώριση και αξιολόγηση των προκλήσεων ασφάλειας αποτελεί ουσιαστικό προαπαιτούμενο για την οικοδόμηση αποτελεσματικών στρατηγικών ασφάλειας.

Ανατολική Μεσόγειος και Μέση Ανατολή

Το μάθημα αποσκοπεί στην ανάλυση σύγχρονων κεντρικών θεμάτων ασφαλείας στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και Μέσης Ανατολής με έμφαση στον ρόλο εξωτερικών δρώντων και κυρίως των ΗΠΑ. Κεντρικό μέλημα του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τις αλλαγές και ανατροπές που έχουν συντελεστεί στο τοπίο ασφαλείας στην Ανατολική Μεσόγειο και την Μέση Ανατολή κατά την τελευταία εικοσαετία και πώς αυτές έχουν συντελεστεί κάτω από την αλληλεπίδραση εσωτερικών και εξωτερικών παραμέτρων. Ειδικότερα, εξετάζεται το σύγχρονο περιβάλλον ασφάλειας που έχει αναδυθεί υπό το πρίσμα παραγόντων όπως ο ριζοσπαστισμός, η τρομοκρατία, η μετανάστευση, οι ενδοκρατικές συγκρούσεις, το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, οι στρατιωτικές επεμβάσεις των ΗΠΑ και η δυναμική του ανταγωνισμού μεταξύ των ΗΠΑ, της Ρωσίας και της Κίνας. Επίσης αναλύεται

πώς το νέο περιβάλλον έχει οδηγήσει σε επαναπροδιορισμό των συμφερόντων ασφαλείας των ΗΠΑ στη περιοχή και εξετάζεται ο αντίκτυπος της σταδιακής μείωσης του αμερικανικού στρατηγικού ενδιαφέροντος στο υπό εξέλιξη περιβάλλον περιφερειακής ασφάλειας.

Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Εγχώρια Πολιτική

Το μάθημα πραγματεύεται το ζήτημα της αλληλένδετης σχέσης ανάμεσα στα ευρωπαϊκά και εθνικά επίπεδα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, από θεωρητική και εμπειρική σκοπιά και σε βάθος χρόνου. Συγκεκριμένα, εστιάζει στον αντίκτυπο της συνεχούς εξελικτικής διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης στο επίπεδο του εθνικού κράτους. Εξερευνά τα διλήμματα και ευκαιρίες που δημιουργούνται για το εθνικό κράτος από την ίδρυση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος και εν συνεχεία, από την μετέπειτα εμβάθυνση και διεύρυνσή του. Εξετάζει πώς σχηματίζεται η στάση μίας εθνικής κυβέρνησης απέναντι στις προκλήσεις αυτές, όπως επίσης τους παράγοντες που διαμορφώνουν τις εθνικές προτιμήσεις. Επιπλέον, αναλύεται η μετεξέλιξη του «ευρωπαϊκού ζητήματος» στην εσωτερική πολιτική σκηνή, τόσο ως αντικείμενο του πολιτικού ανταγωνισμού στην κομματική διαμάχη, όσο και σε σχέση με τις αντιλήψεις της κοινωνίας όπως καταγράφονται στις σφυγμομετρήσεις της κοινής γνώμης. Και στις δύο περιπτώσεις, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στο μεταβαλλόμενο πρόσωπο του ευρωσκεπτικισμού. Εμπειρικά, το μάθημα αξιοποιεί την περιπτωσιολογική μελέτη μίας συγκεκριμένης χώρας (Ελλάδα), προκειμένου να αναδείξει πώς το ζήτημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης αντιμετωπίζεται στο επίπεδο του κράτους-μέλους. Χρονολογικά, το μάθημα καλύπτει μία εξηκονταετία από το τέλος της δεκαετίας του 1950 ως την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Θεωρία και Διακυβέρνηση Ομοσπονδιακών συστημάτων

Το μάθημα διερευνά τη γένεση, φύση και (μετ)εξελικτική δυναμική των ομοσπονδιακών συστημάτων στη θεωρητική και συγκριτική τους διάσταση. Αντλώντας από την θεωρία των ενώσεων και ιδίως του (συν)ομοσπονδισμού, εξετάζει την αρχιτεκτονική και τους όρους συγκρότησης, διάρθρωσης, λειτουργίας και νομιμοποίησης των ομοσπονδιακών συστημάτων, από τις αρχαιοελληνικές ενώσεις πόλεων-κρατών ως την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Αντιπαραβάλλοντας τις συστατικές και (μετ)εξελικτικές τους ιδιότητες προς άλλες μορφές συνένωσης, τις συναρτά προς το «διεθνολογικό» και «πολιτειολογικό κερτημένο» του συγκριτικού ομοσπονδισμού και διερευνά τη διττή φύση της ΕΕ ως πολιτείας και ως πολιτειών. Συνολικά, το μάθημα επιδιώκει να εξοικειώσει τους φοιτητές με τη θεωρία και διακυβέρνηση των ομοσπονδιακών συστημάτων και των ποικίλων συνεκδοχών τους.

Ασφάλεια: Σύγχρονες Προσεγγίσεις και Διερευνήσεις

Στο μάθημα εξετάζονται μια σειρά από θεματικές, που συνδέονται με το μεταβαλλόμενο περιεχόμενο και την εξέλιξη της έννοιας της ασφάλειας (διεύρυνση και εμβάθυνση) στο σύγχρονο μεταψυχροπολεμικό, και ειδικότερα στο μετά την 11^η Σεπτεμβρίου, παγκόσμιο και περιφερειακό περιβάλλον ασφάλειας. Παράλληλα συζητείται η εμφάνιση και εξέλιξη των σύγχρονων απειλών και προκλήσεων για την διεθνή και περιφερειακή ασφάλεια, όπως η κλιματική αλλαγή, η εξαναγκαστική μετανάστευση, η τρομοκρατία, τα Όπλα Μαζικής Καταστροφής (ΟΜΚ), το οργανωμένο έγκλημα, η πειρατεία, ο θρησκευτικός ριζοσπαστισμός, η έλλειψη ενεργειακών πηγών κ.ά. Επιπρόσθετα, εξετάζονται οι δυνατότητες συγκεκριμένων διεθνών οργανισμών (NATO, Ευρωπαϊκή Ένωση) να διαχειριστούν τα σύγχρονα προβλήματα ασφάλειας, καθώς και να επιδράσουν θετικά στη διαχείριση ή/και επίλυση τόσο διακρατικών όσο και ενδο-κρατικών ή/και εθνοτικών συγκρούσεων στην ευρύτερη μεσογειακή λεκάνη. Συζητούνται επίσης οι θεωρητικές και πρακτικές προϋποθέσεις ανάπτυξης Υψηλής Στρατηγικής/Στρατηγικής Εθνικής Ασφάλειας από ένα «μικρό κράτος», όπως η Ελλάδα.

Κλιματική Κρίση και Ασφάλεια

Η επιτάχυνση της κλιματικής αλλαγής αποτελεί ένα φαινόμενο που επηρεάζει αρνητικά συλλήβδην κάθε πτυχή της ανθρώπινης καθημερινότητας και δραστηριότητας, δημιουργώντας τις συνθήκες ώστε να γίνεται, πλέον, λόγος για κλιματική κρίση. Αναπόφευκτη, επομένως, είναι και η σύνδεση της κλιματικής κρίσης με ζητήματα ασφαλείας. Οι επιρροές της κλιματικής αλλαγής συνδέονται ήδη με συρράξεις, μεταναστευτικές ροές και άλλα θέματα που μπορεί να διαταράξουν την ασφάλεια ενός κράτους.

Το μάθημα αυτό εξετάζει το διεθνές θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τον τρόπο με τον οποίο το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών εντάσσει την κλιματική αλλαγή στα ζητήματα παγκόσμιας ασφαλείας στη διεθνή ημερήσια διάταξη. Στη συνέχεια, κάνει μια εκτενή επισκόπηση τριών περιπτώσεων που έχουν χαρακτηριστεί (και) ως θέματα κλιματικής ασφαλείας: τον πόλεμο στη Συρία λόγω της ξηρασίας, τις μεταναστευτικές ροές από την Αφρική λόγω της απερήμωσης, καθώς και την εξαφάνιση νησιωτικών κρατών. Παράλληλα, εξετάζει τις προσπάθειες που γίνονται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο (λ.χ. τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050) και την ανθεκτικότητα που αυτές φιλοδοξούν να προσφέρουν σε θέματα ασφαλείας στον Ευρωπαϊκό χώρο, όπως η ενεργειακή κρίση. Τέλος, επικεντρώνεται στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, η οποία, παρ' όλο που ελάχιστα συμβάλλει στο πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής, επηρεάζεται δυσανάλογα από αυτήν, αναζητώντας πιθανές εστίες αν-ασφαλείας που μπορεί να προκύψουν στο μέλλον. Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση της ευρύτητας των ζητημάτων ασφαλείας που μπορεί να προκύψουν από το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής και του τρόπου με τον οποίο η (κλιματική) διπλωματία μπορεί να προσφέρει λύσεις για την επίλυση των υπό εξέταση προβλημάτων.

Οικονομικές Κρίσεις και Διεθνές Σύστημα

Σκοπός του μαθήματος είναι η διερεύνηση των διεθνών οικονομικών κρίσεων και των επιπτώσεών τους όχι μόνο για τα ίδια τα κράτη που τις υφίστανται, αλλά και για το διεθνές οικονομικό σύστημα, με έμφαση τις επιπτώσεις στα δομικά του χαρακτηριστικά, στις διεθνείς οικονομικές αλλά και γεωπολιτικές ισορροπίες, καθώς και στην διαμόρφωση νέων μηχανισμών στο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος εξετάζονται η έννοια της οικονομικής κρίσης και οι διαφορετικές εκφάνσεις της και ακολούθως, διερευνώνται οι παράγοντες που συμβάλλουν στην εκδήλωση οικονομικών κρίσεων. Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος εξετάζονται οι συνέπειες των οικονομικών κρίσεων και δίνεται έμφαση στη διαμόρφωση διεθνών μηχανισμών πρόληψης, διαχείρισης και επίλυσής τους. Τέλος, επιχειρείται μια εις βάθος ανάλυση σημαντικών διεθνών οικονομικών κρίσεων των τελευταίων δεκαετιών (Μεγάλη Ύφεση, Κρίση χρέους της Λατινικής Αμερικής, Κρίση της Νότιο-ανατολικής Ασίας, Παγκόσμια Χρηματοπιστωτική Κρίση, Κρίση της Ευρωζώνης, πανδημική κρίση).

Παγκόσμια Οικονομική Διακυβέρνηση

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέταση του υπερεθνικού θεσμικού πλαισίου, καθώς και των άμεσων επαφών και διαπραγματεύσεων μεταξύ κρατών και άλλων μη-κρατικών δρώντων, μέσω των οποίων οργανώνεται η λειτουργία του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος. Το μάθημα διαρθρώνεται σε δύο βασικά μέρη. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες, δρώντες, θεσμοί και θεωρητικές προσεγγίσεις της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης και της οικονομικής διπλωματίας. Η παρουσίαση αυτή δεν έχει μόνο περιγραφικό χαρακτήρα, αλλά περιλαμβάνει και τη διερεύνηση της δυναμικής εξέλιξης των σχέσεων, αλληλεπιδράσεων και στρατηγικών των διαφορετικών δρώντων, όπως αυτές προσδιορίζονται τόσο από τους υφιστάμενους θεσμούς της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης, όσο και από τις προτιμήσεις, δυνατότητες και περιορισμούς των εθνικών πολιτικών οικονομικών.

Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται οι βασικές δομές και καθεστώτα (regimes) διακυβέρνησης σε

διαφορετικούς τομείς και περιοχές της παγκόσμιας οικονομίας. Η διερεύνηση των επιμέρους θεσμών διακυβέρνησης συνοδεύεται και από την εξέταση μελετών περίπτωσης, όπου αναλύονται παραδείγματα τόσο επιτυχημένων, όσο και αποτυχημένων προσπαθειών διαχείρισης συγκεκριμένων προβλημάτων της παγκόσμιας οικονομίας. Στόχος του δεύτερου μέρους είναι η εξοικείωση των φοιτητών με πραγματικά παραδείγματα λειτουργίας των θεσμών διακυβέρνησης και της άσκησης οικονομικής διπλωματίας στην παγκόσμια οικονομία.

Πολιτιστική Διακυβέρνηση και Ασφάλεια

Το μάθημα επιχειρεί μια κριτική αποτίμηση της συμβολής της πολιτιστικής διακυβέρνησης στον κύκλο της ειρήνης (προληπτική διπλωματία, αποκατάσταση, διατήρηση, επιβολή και οικοδόμηση της ειρήνης). Με αφετηρία την ανάλυση βασικών εννοιών και θεωρητικών ενατενίσεων της σχέσης πολιτισμού/πολιτιστικής κληρονομιάς και διεθνούς διακυβέρνησης, συζητείται η διασύνδεση της πολιτιστικής διακυβέρνησης με τις διαφορετικές εκφάνσεις της ασφάλειας (εθνική-διεθνής-ανθρώπινη ασφάλεια). Στη συνέχεια, το μάθημα επικεντρώνεται στις εφαρμοσμένες πτυχές της πολυμερούς πολιτιστικής διακυβέρνησης, εξετάζοντας ζητήματα όπως η συνύπαρξη κρατικών και μη κρατικών δρώντων, η «συγκατοίκηση» των διαφορετικών διεθνών πολιτιστικών καθεστώτων καθώς οι συνέργειες με άλλα πεδία διεθνούς πολιτικής (βιώσιμη ανάπτυξη, ανθρώπινα δικαιώματα) σε μια εποχή διασταυρούμενων πολυμερειών.

ΑΡΘΡΟ 7. ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

7.1 Σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Π.Μ.Σ. δύναται να πραγματοποιείται και με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Η οργάνωση μαθημάτων και λοιπών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αφορά σε μαθήματα και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που από τη φύση τους δύνανται να υποστηριχθούν με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και δεν εμπεριέχουν πρακτική, εργαστηριακή ή κλινική εξάσκηση των φοιτητών/τριών, που για τη διεξαγωγή τους απαιτείται η συμμετοχή των φοιτητών/τριών με φυσική παρουσία.

Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να διεξάγεται με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ακόμη και σε Π.Μ.Σ. που δεν έχουν συμπεριλάβει τη δυνατότητα αυτή στην απόφαση ίδρυσής τους, αποκλειστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- σε ανωτέρα βία ή έκτακτες συνθήκες, όπου δεν καθίσταται δυνατή η διά ζώσης διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή η χρήση των υποδομών του ΕΚΠΑ για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λοιπών δραστηριοτήτων του,
- οργάνωσης μαθημάτων εμβάθυνσης και φροντιστηριακών ασκήσεων, πέραν των υποχρεωτικών ωρών διδακτικού έργου ανά μάθημα.

Υπεύθυνη για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως και για τα ζητήματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι η Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης του ΕΚΠΑ.

7.2 Ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να πραγματοποιείται με τη χρήση μεθόδων ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, οι οποίες δεν υπερβαίνουν το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των πιστωτικών μονάδων του Π.Μ.Σ.

Το ΕΚΠΑ τηρεί ηλεκτρονική πλατφόρμα προσβάσιμη και σε άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο δύναται να

περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

ΑΡΘΡΟ 8. ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και έως τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ηλεκτρονική τάξη (e-class) του μαθήματος.

8.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργασιών κ.λπ. είναι υποχρεωτική. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει επαρκώς ένα μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνο αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 85% των ωρών του μαθήματος. Σε αντίθετη περίπτωση, ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Ζήτημα διαγραφής του/της φοιτητή/τριας τίθεται σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών ξεπερνά το 15% επί του συνόλου των μαθημάτων. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη Σ.Ε., η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος.

8.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται στην εκπόνηση γραπτής εργασίας και προφορικής παρουσίασης. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον/ην διδάσκοντα/ουσα του κάθε μαθήματος. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του ΠΜΣ και του Τμήματος μέσα σε τέσσερις (4) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/ουσα, ο/η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση του Τμήματος.

8.5 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.6 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της Σ.Ε και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.7 Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών των προγραμμάτων σπουδών δεύτερου κύκλου που οργανώνονται με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δύναται να πραγματοποιείται με εξ αποστάσεως εξετάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.8 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο/η ίδιος/α πρόσφορο, τον/την φοιτητή/τρια (π.χ. προφορική εξ αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο/η

διδάσκων/ουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/της με τον/την εξεταζόμενο/η φοιτητή/τρια.

8.9 Μαθήματα στα οποία κάποιος δεν έλαβε προβιβάσιμο βαθμό, οφείλει να τα επαναλάβει. Ωστόσο το εργαστήριο ή η άσκηση που βαθμολογείται αυτοτελώς, κατοχυρώνεται και δεν επαναλαμβάνεται, εφόσον η παρακολούθηση αυτών κρίθηκε επιτυχής.

8.10 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφίλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου διδάσκοντα/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

8.11 Αν ο φοιτητής/τρια αποτύχει περισσότερες από δύο (2) φορές στο ίδιο μάθημα, ακολουθείται η διαδικασία που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία.

8.12 Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης του Τμήματος συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται – εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.13 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων (ECTS). Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\text{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = \left(\sum_{k=1}^N \text{BM}_k \cdot \text{ΠΜ}_k \right) / \text{ΣΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

BM_k = βαθμός του μαθήματος *k*

ΠΜ_k = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος *k*

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των υποχρεωτικών και τον απαιτούμενο αριθμό των επιλεγόμενων από τα προσφερόμενα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι ενενήντα (90) ECTS.

ΑΡΘΡΟ 9. ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

9.1 Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) πραγματοποιείται μετά την παρακολούθηση όλων των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και την επιτυχή εξέταση σε αυτά.

9.2 Η ΜΔΕ πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

9.3 Ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Σ.Ε. ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι η αγγλική ή η ελληνική και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος.

9.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να οριστικοποιηθεί κατόπιν αίτησης του/ης φοιτητή /τριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς τη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

9.6 Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.:

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους.

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,

δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,

ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

9.7 Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία πρέπει να απαρτίζεται από τέσσερα μέρη. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει υποχρεωτικά και προαιρετικά στοιχεία. Υποχρεωτικά είναι το εξώφυλλο, το οποίο δεν αριθμείται, η δεύτερη σελίδα στην οποία αναφέρεται η τριμελής εξεταστική, τα περιεχόμενα, κατάλογος με συντομογραφίες, πίνακες, διαγράμματα ή/και γραφήματα, σύντομη περίληψη στην ελληνική και την γλώσσα γραφής της διατριβής και λέξεις κλειδιά. Κάθε μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία περιλαμβάνει -σε ξεχωριστή σελίδα πριν από τον πίνακα περιεχομένων-υπεύθυνη δήλωση περί μη λογοκλοπής, η οποία υπογράφεται από τον μεταπτυχιακό φοιτητή. Τόσο η διπλωματική εργασία όσο και η παρουσίασή της είναι υποχρεωτικές και η αποτυχία να εκπληρωθούν αυτές οι υποχρεώσεις συνεπάγεται αυτομάτως αποτυχία στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών. Προαιρετική είναι η αναφορά σε πνευματικά δικαιώματα του υποψήφιου, η αφιέρωση και οι ευχαριστίες. Το δεύτερο μέρος αποτελείται από το κυρίως κείμενο της διατριβής μαζί με τα συμπεράσματα. Το τρίτο μέρος αποτελούν οι πηγές και η βιβλιογραφία και το τέταρτο μέρος το παράρτημα εφόσον υπάρχει.

Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής (παρ. 4, άρ. 34, Ν. 4485/2017). Ο/Η φοιτητής/τρια οφείλει να καταθέσει, την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Ιανουαρίου ηλεκτρονικό αντίγραφο της διπλωματικής εργασίας στην Γραμματεία του ΠΜΣ και στην ηλεκτρονική τάξη (e-class) του/της επιβλέποντος/ουσας. Η υποστήριξη και η βαθμολόγηση της εργασίας θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο έως το τέλος Μαρτίου, κατόπιν διεξαγωγής του απαραίτητου ελέγχου λογοκλοπής μέσω του προγράμματος που έχει πρόσβαση το Πανεπιστήμιο.

9.8 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο "ΠΕΡΓΑΜΟΣ", σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

9.9 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, δύναται, κατόπιν

αιτήσεως του/της επιβλέποντος/ουσας, η οποία συνυπογράφεται από τον/την μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια, να δημοσιευθούν στην ιστοσελίδα μόνο οι περιλήψεις, και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

ΑΡΘΡΟ 10. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (<https://access.uoa.gr/>).

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΚΠΑ παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://www.career.uoa.gr/ypiresies/>).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, δύναται μετά από εισήγηση της Σ.Ε. να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,
- έχουν αποτύχει στην εξέταση περισσότερων από δύο μαθημάτων ανά εξάμηνο ή περισσότερων από τριών μαθημάτων συνολικά καθ' όλη τη διάρκεια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος ή έχουν αποτύχει στην επανεξέταση έστω κι ενός μαθήματος στην επαναληπτική εξεταστική,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,
- υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

10.7 Οι φοιτητές/τριες μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριων, όπως το πρόγραμμα ERASMUS + ή CIVIS, κατά την κείμενη νομοθεσία. Στην περίπτωση αυτή ο μέγιστος αριθμός ECTS που μπορούν να αναγνωρίσουν είναι τριάντα (30). Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μετά το Α' εξάμηνο σπουδών τους. Οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να κάνουν αίτηση προς τη Σ.Ε. και να ακολουθήσουν τους όρους του προγράμματος.

Το Π.Μ.Σ. μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές/τριες από διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριών, όπως το πρόγραμμα ERASMUS+, σύμφωνα με τις συναφθείσες συνεργασίες.

10.8 Οι φοιτητές/τριες μπορούν να κάνουν πρακτική άσκηση σε συναφείς με το πρόγραμμα δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Η πρακτική άσκηση είναι προαιρετική, έχει διάρκεια 3 μηνών (απασχόληση 5 ημέρες ανά εβδομάδα) και λαμβάνει 10 ECTS.

10.9 Με τη σύμφωνη γνώμη της ΣΕ, οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν έως ένα (1) μάθημα επιλογής από άλλο ΠΜΣ του ΕΚΠΑ.

10.10 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες του Ε.Κ.Π.Α. δύνανται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10.11 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή σε δύο (2) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ίδιου ή άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

10.12 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες (βλ. άρθρο 17).

10.13 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

10.14 Για τη συμμετοχή τους στο Π.Μ.Σ. «Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια» οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καταβάλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται **στο ποσό των 2.800 ευρώ**. Η καταβολή του ποσού γίνεται σε πέντε (5) δόσεις. Η πρώτη δόση αφορά στο τέλος φοίτησης, ανέρχεται στα 900 ευρώ και καταβάλλεται με την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων στο πρόγραμμα για την κατοχύρωση της θέσης. Επίσης καταβάλλονται 500 ευρώ με την εγγραφή, 500 ευρώ στο τέλος του πρώτου εξαμήνου, 500 ευρώ στο τέλος του δευτέρου εξαμήνου και 400 ευρώ στο τέλος του τρίτου εξαμήνου.

ΑΡΘΡΟ 11. ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ

11.1 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ., που πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριων που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος.

11.2 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών των Π.Μ.Σ.. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ..

11.3 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, ούτε οι πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε.

11.4 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

11.5 Εφόσον η ισχύουσα νομοθεσία θέτει ηλικιακό κριτήριο, συνιστάται, για λόγους χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης, ως ημερομηνία γέννησης των φοιτητών/τριών να θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης.

11.6 Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π., που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με τη διάταξη 3.3 του παρόντος κανονισμού, απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

11.7 Σε περίπτωση που φοιτούν ταυτόχρονα σε Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος μέλη της ίδιας οικογένειας μέχρι β' βαθμού συγγένειας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας υπάρχει η δυνατότητα να παρέχεται μείωση στα καταβαλλόμενα τέλη φοίτησης κατά 50%.

ΑΡΘΡΟ 12. ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΙΑ

Για την πραγματοποίηση των σπουδών τους οι φοιτητές/τριες μπορούν να λάβουν υποτροφίες και βραβεία.

12.1 Οι υποτροφίες αυτές διακρίνονται σε:

α) **υποτροφίες αριστείας** (μέχρι δύο), οι οποίες αποδίδονται στους/ις αριστούχους

φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ. βάσει της επίδοσής τους στα μαθήματα του Α' εξαμήνου. Οι υποτροφίες απαλλάσσουν τους/τις δικαιούχους τους από τα τέλη φοίτησης του τελευταίου εξαμήνου διδασκαλίας μαθημάτων.

Προϋποθέσεις

Υποψηφιότητα για υποτροφίες αριστείας μπορούν να καταθέσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει το ήμισυ της κανονικής διάρκειας φοίτησης. Οι υποψήφιοι/ιες δεν πρέπει να κατέχουν έμμισθη θέση στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ούτε να λαμβάνουν υποτροφία από οποιοδήποτε άλλο φορέα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Κριτήρια

- βαθμολογική επίδοση στα μαθήματα (με μέσο όρο μεγαλύτερο ή ίσο του οκτώ)
- επιτυχής ολοκλήρωση όλων των μαθημάτων σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών
- ατομικό και οικογενειακό εισόδημα

Σε περίπτωση ισοβαθμίας και σύμπτωσης εισοδήματος, γίνεται κλήρωση. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια αποποιηθεί την υποτροφία, παρέχεται στον/στην επόμενο/η στη σειρά κατάταξης.

Διαδικασία

Οι φοιτητές/τριες μετά την πρόσκληση υποβάλλουν στη Γραμματεία του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης αίτηση συνοδευόμενη υποχρεωτικά από τα κατωτέρω δικαιολογητικά:

- 1) αναλυτική βαθμολογία
- 2) υπεύθυνη δήλωση, υπογεγραμμένη μέσω της πλατφόρμας govgr, με το εξής κείμενο: «Δεν κατέχω έμμισθη θέση στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ούτε λαμβάνω υποτροφία από οποιοδήποτε άλλο φορέα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα»
- 3) πρόσφατο εκκαθαριστικό εφορίας (ατομικό και οικογενειακό)

Η Σ.Ε του ΠΜΣ εξετάζει τις υποψηφιότητες και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικά.

β) ανταποδοτικές υποτροφίες. Η Συνέλευση του Τμήματος δύναται να χορηγεί έως τρεις (3) ανταποδοτικές υποτροφίες για διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού έργου σε προγράμματα σπουδών α' κύκλου σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες ανάλογα με τον αριθμό εισακτέων του ΠΜΣ και τις οικονομικές δυνατότητες του Προγράμματος κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. του ΠΜΣ. Το ποσό της ανταποδοτικής υποτροφίας δύναται να καλύπτει μέρος ή το σύνολο των τελών φοίτησης και υπολογίζεται βάσει πραγματικών ωρών απασχόλησης. Η αμοιβή ανά ώρα αποφασίζεται στην αρχή κάθε έτους με εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η απόφαση αυτή γνωστοποιείται στους/ις φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ.

Το κόστος των ανταποδοτικών υποτροφιών δύναται να βαρύνει τον προϋπολογισμό έργων/προγραμμάτων, τα οποία χρηματοδοτούνται από ιδιωτικούς, διεθνείς και ίδιους πόρους του άρθρου 230 του Ν.4957/2022, καθώς και συγχρηματοδοτούμενων έργων του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ).

Για τη χορήγηση ανταποδοτικών υποτροφιών ισχύουν οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια και η διαδικασία της παραγράφου 12 α) για απονομή υποτροφιών αριστείας.

Ως επικουρικό διδακτικό έργο ορίζεται η επικουρία των μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) κατά την άσκηση του διδακτικού τους έργου, η άσκηση των φοιτητών α' κύκλου, η διεξαγωγή φροντιστηρίων, εργαστηριακών ασκήσεων, η εποπτεία εξετάσεων και η διόρθωση ασκήσεων.

12.2 Βραβεία Αριστείας. Το ΠΜΣ μπορεί να απονέμει βραβεία αριστείας στους/ις τρεις πρώτους φοιτητές/τριες κάθε σειράς με την ολοκλήρωση των μαθημάτων του Α' και Β' εξαμήνου, έπειτα από εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Τα

βραβεία δεν έχουν οικονομικό όφελος. Το βραβείο υπογράφεται από τον Διευθυντή/ντρια του Π.Μ.Σ. και τον/την Πρόεδρο του Τμήματος.

Προϋποθέσεις

1. Μέσος όρος μαθημάτων Α' και Β' εξαμήνου μεγαλύτερος /ίσος του οκτώ.
2. Ολοκλήρωση και επιτυχής εξέταση στην εξεταστική του Φεβρουαρίου (Α' εξάμηνο) και Ιουνίου (Β' εξάμηνο) στα κανονικά έτη σπουδών (Α' και Β' εξάμηνο κάθε σειράς).

Διαδικασία

Μετά την κατάθεση της βαθμολογίας του Ιουνίου, η Σ.Ε. εξετάζει τις βαθμολογίες των φοιτητών/τριών της σειράς, και εφ' όσον πληρούνται οι προηγούμενες προϋποθέσεις κατατάσσει τους/τις φοιτητές/τριες σε φθίνουσα σειρά (ως προς τον μέσο όρο της βαθμολογίας τους) και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος την απονομή βραβείων στους/ις τρεις (3) πρώτους φοιτητές/τριες.

Μέσος Όρος: Σε όλες τις περιπτώσεις απονομής υποτροφιών ή βραβείων ο μέσος όρος υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\text{Μέσος Όρος} = \left(\sum_{k=1}^N \text{BM}_k \cdot \text{ΠΜ}_k \right) / \text{ΣΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων των εξαμήνων κατά περίπτωση,

BM_k = βαθμός του μαθήματος κ,

ΠΜ_k = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ,

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων του/των εξαμήνου(ων) κατά περίπτωση.

ΑΡΘΡΟ 13. ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΜΣ

13.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης

13.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη γίνεται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ, η οποία βρίσκεται υπό την επιστολαιο της Γραμματείας του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.

13.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

13.4 Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/τριας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

13.5 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

13.6 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

- α) ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ. Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,

β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

ΑΡΘΡΟ 14. ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

14.1 Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,

δ) εντεταλμένους/ες διδάσκοντες/ουσες,

ε) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

14.2 Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του Ν.4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

14.3 Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύνανται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

14.5 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

α) το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,

β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),

γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο),

δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο.

14.6 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού

εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

14.7 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

ΑΡΘΡΟ 15. ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

15.1 Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συνέλευση του Τμήματος διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

15.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/η φοιτητή/ρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

15.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

15.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

15.5 Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στον/ην «Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια».

ΑΡΘΡΟ 16. ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

16.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και σε χώρο του Τμήματος ή της Σχολής, παρουσία του/ης Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/της Προέδρου του Τμήματος ή του/της Αναπληρωτή/τριας του/της και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

16.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτηρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

16.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία του Τμήματος εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας.

ΑΡΘΡΟ 17. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Μ.Σ.

17.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

17.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του ΠΜΣ και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ και σύμφωνα με τη φυσιογνωμία του προγράμματος σπουδών.

Η εσωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του ΠΜΣ,

β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/τριες,

γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/τριες του ΠΜΣ.

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και η κοινοποίησή τους ορίζονται στον οικείο Κανονισμό και αποβλέπουν στη βιωσιμότητα του Προγράμματος, το υψηλό επίπεδο σπουδών, τη βελτίωση των παροχών του και την αποδοτικότητα των διδασκόντων του.

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και η κοινοποίησή τους αποβλέπουν στη βιωσιμότητα του Προγράμματος, το υψηλό επίπεδο σπουδών, τη βελτίωση των παροχών του και την αποδοτικότητα των διδασκόντων του. Στο πλαίσιο αυτό ο/η Δντής/ντρια του ΠΜΣ συγκεντρώνει τις φόρμες αξιολόγησης των φοιτητών/τριων ανά μάθημα, ενημερώνει τους/τις

Διδάσκοντες/σες του ΠΜΣ και μέσω της Συντονιστικής Επιτροπής αξιολογεί το προσφερόμενο έργο και καταλήγει σε προτάσεις βελτίωσης της αποδοτικότητας των διδασκόντων.

ΑΡΘΡΟ 18. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2032- 2033 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με ισχύουσα νομοθεσία.

ΑΡΘΡΟ 19. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Διατριβών Ε.Κ.Π.Α. ή στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος